

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Καθ' ὃν χρόνον ὁ ἡρωϊκός μας στρατός ἀποκρούει καὶ συντρίβει δόλιον ἐπιδρομέα, πολλάκις ἐπιβουλευθέντα ὄχι μόνον τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῆς χώρας μας, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τοῦτον τὸν πολιτισμὸν μας, κυκλοφορεῖ ὁ πρῶτος οὗτος τόμος τῶν «Μακεδονικῶν», ἔργον δηλαδὴ καθαρῶς εἰρηγικόν. Ὑπὸ ἄλλας συνθήκας ἀναμφιβόλως θὰ ἐγένετο οὗτος μετ' ἐνθουσιασμοῦ δεκτὸς καὶ τοῦτο διότι, ἐνῶ αἱ λοιπαὶ χῶραι τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἡ Ἡπειρος, ἡ Θράκη, ἡ Θεσσαλία, ἡ Ἐπιάνησος, ἡ Κρήτη, ὁ Πόντος, ἡ Μικρασία, εἶχον ἀπὸ πολλοῦ ἀποκτήσει, ὡς γνωστόν, τὰ ἐπιστημονικὰ των σωματεῖα καὶ τὰ περιοδικὰ των συγγράμματα, ἡ Μακεδονία εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο εἶχε καθυστερήσει.

Ἄλλὰ καὶ σήμερον ὅτε «ἀγωνιζόμεθα νὰ σώσωμεν τὴν μεγάλην πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν κληρονομίαν ποὺ οἱ ἀθάνατοι πρόγονοὶ μας κατέλιπον ὄχι μόνον εἰς ἡμᾶς, ἀλλ' εἰς ὀλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα», κατὰ τὸ ἐμπνευσμένον διάγγελμα τοῦ Βασιλέως μας, ἔστω καὶ ὁ τόμος οὗτος δεῖγμα τῆς πνευματικῆς μας ζωτικότητος καὶ ἀντοχῆς. Διότι δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες ὅτι ἀκόμη καὶ εἰς χρόνους δυστυχίας διειρησάμεν ζωηρὰν τὴν φλόγα τῆς πνευματικῆς καλλιτεργείας, ὅτι δι' ἡμᾶς ὑπῆρχε πάντοτε «ἡ ἐθνικὴ παιδεία» καὶ ὅτι εἰς αὐτὴν ὀφείλεται κυρίως ἡ διατήρησις τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως τοῦ λαοῦ μας. Ἰδιαιτέρως ἡ Μακεδονία δύναται νὰ καυχᾶται διὰ τοὺς λογίους της καὶ τὰ περίφημά της σχολεῖα καὶ τοὺς διασήμους διδασκάλους, οἱ ὅποιοι ἐδίδαξαν εἰς αὐτὰ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας.

Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν αὐτὴν πρέπει νὰ νοηθῇ καὶ ἡ ἔκδοσις τοῦ πρώτου τούτου τόμου τῶν «Μακεδονικῶν» ἐν καιρῷ πολέμου: ὡς δεῖγμα τῆς ζωτικότητος τοῦ λαοῦ μας καὶ τῆς προσηλώσεώς του εἰς τὰς πνευματικὰς ὑποθήκας τοῦ παρελθόντος. Τὸ γεγονὸς τοῦτο ἐπιτρέπει εἰς ἡμᾶς νὰ ἀνατρέξωμεν συντόμως εἰς τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τῆς Ἐταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν, ἀφοῦ τὸ μέχρι τοῦδε ὑπ' αὐτῆς συντελεσθὲν ἔργον ἐκτίθεται κατωτέρω εἰς τὰ «Πεπραγμένα».

Ἡ ἔρευνα τῆς Μακεδονίας, τῆς ὁποίας ὁ ἑλληνικὸς χαρακτήρ καὶ πολιτισμὸς, παρὰ τὰς ποικίλας κατὰ καιροὺς ἐπιδρομὰς ξένων λαῶν, διτηρήθη ἐκδηλὸς μέχρι σήμερον, δὲν ἐπεξετάθη ἐξ ἴσου συστηματικῶς εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς ἐπιστήμης οὐδ' εἰς ὅλας τὰς ἐποχάς. Ἐνῶ δηλαδὴ ἡ ἀρχαία τῆς ἱστορίας ἡρευνήθη ὀπωσδήποτε, ἡ μεσαιωνικὴ καὶ νεωτέρα τῆς ἱστορίας, ἡ λαογραφία καὶ τὰ γλωσσικά τῆς ἰδιώματα, τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα καὶ αἱ λοιπαὶ ἐκδηλώσεις τοῦ ψυχικοῦ βίου τοῦ λαοῦ τῆς, παρὰ τὰ μέχρι τοῦδε γινόμενα ἐπ' αὐτῶν δημοσιεύματα, τῶν ὁποίων τινὰ εἶναι ὄντως ἀξιόλογα, δὲν εὐτυχὸν ἀκόμη τῆς δεούσης συστηματικῆς ἐπιστημονικῆς μελέτης. Εἰς τὸ τελευταῖον δὲ τοῦτο ἀκριβῶς ὀφείλεται καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ἀληθῶς μεγάλη συμβολὴ τῶν Μακεδόνων εἰς τοὺς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγῶνας τοῦ Ἔθνους δὲν ἐξετιμήθη εἰσέτι ἐπαρκῶς ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν μας.

Εἶναι ἀνάγκη ὡς ἐκ τούτου νὰ καταβληθῇ πᾶσα προσπάθεια ὅπως ἐρευνηθῇ ἡ Μακεδονία συστηματικώτερον, ἵνα οὕτω καὶ ἐπιστημονικῶς καταλάβῃ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἔθνους καὶ μεταξὺ τῶν ἄλλων χωρῶν τῆς Ἑλλάδος τὴν θέσιν, ἡ ὁποία τῆς ἀνήκει.

Ἡ Ε. Μ. Σ. τοῦτο ἀκριβῶς ἔθεσεν ὡς κύριον σκοπὸν τῆς. Εἰς τὸ περιοδικὸν τῆς σύγγραμμα « Μακεδονικά » θὰ ἀποταμιεύεται πᾶν ὅ,τι ἀμέσως ἢ ἐμμέσως συνδέεται μὲ τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς Μακεδονίας καὶ τοῦ Μακεδονικοῦ λαοῦ καὶ θὰ μνημονεύεται συγχρόνως πᾶν δημοσίευμα ἡμετέρων καὶ ξένων σχετιζόμενον μὲ τὴν Μακεδονίαν, ὡς ἐπίσης καὶ πᾶσα πνευματικὴ ἐν Μακεδονίᾳ ἐκδήλωσις.

Ἴνα δὲ διευκολύνῃ ἡ Ε. Μ. Σ. τὴν δημοσίευσιν πρωτοτύπων συγγραμμάτων, ἀναφερομένων εἰς τὴν ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἔρευναν τῆς Μακεδονίας, ἀκόμη καὶ τοῦ φυσικοῦ πλοῦτος αὐτῆς, ἴδρυσεν καὶ τὴν « Μακεδονικὴν Βιβλιοθήκην », τῆς ὁποίας ἤδη ἐξεδόθησαν δύο δημοσιεύματα, ὡς ἀναγράφεται ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ. Ἐπιθυμοῦσα δὲ γενικώτερον νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν καλύτεραν μελέτην καὶ γνῶσιν τῆς ἱστορίας τῆς Μακεδονίας δὲν θὰ διστάσῃ νὰ περιλάβῃ εἰς τὴν « Μακεδονικὴν Βιβλιοθήκην » καὶ μεταφράσεις ἔργων περὶ Μακεδονίας ξένων δοκίμων συγγραφέων.

Πρὸς τούτοις ἔχομεν σκοπὸν, ἐφ' ὅσον οἱ πόροι τῆς Ἐταιρείας καὶ ἡ προθυμία τῶν συνεργατῶν αὐτῆς θὰ ἐπιτρέπουν, νὰ δημοσιεύσωμεν καὶ βοηθητικὰ ἀναγνώσματα διὰ τοὺς μαθητὰς τῶν σχολείων, ἀναφερόμενα εἰς τὴν

ἱστορίαν τῆς Μακεδονίας, ἵνα γνωρίσουν ὅσον τὸ δυνατὸν καλύτερον ὅλα τὰ Ἑλληνοπούλα τὴν ἠρωϊκὴν καὶ ὠραίαν μας ταύτην χώραν.

Σημειωτέον ὅτι ὁ σκοπός, τὸν ὁποῖον ἔθεσεν ἡ Ε. Μ. Σ. εἰς τὸ ἔργον τῆς, δὲν εἶναι μόνον ἐπιστημονικός, ἀλλὰ καὶ μορφωτικός. Φιλοδοξεῖ δηλαδὴ νὰ ἐνισχύσῃ πᾶσαν πνευματικὴν κίνησιν εἰς τὴν Βόρειον Ἑλλάδα.

Τὴν δροῶσιν τῆς ἔνεκα τούτου δὲν περιώρισε μόνον εἰς τὴν Θεσσαλονικίαν, ἀλλὰ τὴν ἐπεξέτεινε καὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας. Ἦδη ἤρχισε νὰ ἰδρῦῃ εἰς τὰ ἀξιολογώτερα κέντρα τῆς Μακεδονίας Παραρτήματα, μὲ ὠρισμένην αὐτοτέλειαν καὶ ἰδιαίτερον Κανονισμόν λειτουργοῦντα, τὰ ὁποῖα θὰ συμβάλουν πολὺ εἰς τὴν καλύτεραν μελέτην τῶν κοινοτικῶν καὶ ἰδιωτικῶν ἀρχείων, εἰς τὴν συλλογὴν τοῦ λαογραφικοῦ καὶ τοῦ γλωσσικοῦ ὑλικοῦ ἐκάστης περιοχῆς, εἰς τὴν ἴδρυσιν λαϊκῶν (μάλιστα δὲ δανειστικῶν) βιβλιοθηκῶν, ὅπου δὲν ὑπάρχουν τοιαῦται, ἢ εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῶν ὑφισταμένων ἤδη. Διὰ τῶν μέσων τούτων καὶ ἄλλων τινῶν παρεμφερῶν θὰ προσπαθήσῃ ἡ Ε. Μ. Σ., ἐν στενῇ συνεργασίᾳ μὲ τὰ διάφορα Παραρτήματά τῆς, νὰ προωθήσῃ τὴν πνευματικὴν ζωὴν εἰς τὰς ἐπαρχίας, ἐξυπηρετοῦσα καὶ διὰ τοῦ τρόπου τούτου τὸ σύνολον.

Τὴν δροῶσιν τῆς ἡ Ε. Μ. Σ. φιλοδοξεῖ νὰ ἐπεκτείνῃ σὺν τῷ χρόνῳ πρὸς ὅλα τὰ ἐπίπεδα τῶν ἐκδηλώσεων τῆς πνευματικῆς ζωῆς εἰς τὴν Βόρειον Ἑλλάδα, νὰ δημιουργήσῃ ἐντονωτέραν πνευματικὴν κίνησιν, νὰ γίνῃ, εἰ δυνατὸν, εἰς τῶν κυριωτέρων συντελεστῶν τῆς ὅλης πνευματικῆς κινήσεως ἐν Μακεδονίᾳ.

Κατὰ ταῦτα ἡ σημασία τοῦ ἔργου τῆς Ἑταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν ἀπὸ ἐπιστημονικῆς καὶ μορφωτικῆς καὶ ἐθνικῆς ἀπόψεως εἶναι καταφανής. Διὰ τοῦτο ἐπικαλούμεθα τὴν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν ἐνίσχυσιν παντὸς Ἑλληνοπούλου καὶ τὴν συνεργασίαν παντὸς ἐπιστήμονος ἀσχολουμένου εἰδικώτερον μὲ τὴν Μακεδονίαν. Εἴμεθα δὲ βέβαιοι ὅτι ἰδίως οἱ διανοούμενοι καὶ οἱ εὐποροὶ Μακεδόνες, ἀντιλαμβανόμενοι τὴν σπουδαιότητα καὶ τὸν ἐθνικὸν χαρακτῆρα τοῦ ἔργου τῆς Ε. Μ. Σ., θὰ πράξουν ὅ,τι εἶναι δυνατόν, ἵνα συνεισθῆ ἢ ἀρξαμένη προσπάθεια καὶ καταστῆ δυνατὴ ἡ πλήρης ἐξασφάλις μακρᾶς ζωῆς τοῦ ἔργου τούτου.

Εἰς στιγμάς, καθ' ὅσους ὅλων μας ἡ σκέψις — καὶ πολὺ δικαίως — εἶναι προσηλωμένη εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τοῦ Ἑθνους ἱερὸν ἀγῶνα, ἴσως

η'

φανῆ ἢ ἐκκλησίς μας αὕτη ὄχι πολὺ ἐπίκαιρος. Βέβαιοι ἐν τούτοις ἐπὶ τὴν τελικὴν νίκην τοῦ δικαίου καὶ εἰς προσηγὲς καλύτερον μέλλον ἀποβλέποντες, ἔχοντες δὲ συγχρόνως βαθεῖαν πίστιν εἰς τὸ ἔθνος καὶ τὴν ἀποστολὴν του καὶ τὴν ζωτικότητά του, δὲν ἠθελήσαμεν ν' ἀναβάλωμεν τὴν ἐκκλησίαν ταύτην. Εὐλόγως δὲ δυνάμεθα νὰ προσθέσωμεν ὅτι καὶ ἡ μελέτη τῆς ἱστορίας μας ἐθεωρεῖτο πάντοτε ὡς πολύτιμος συμβολὴ εἰς τοὺς ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνας τοῦ Ἑθνοῦς, διότι οὕτω ἐφυλάσσετο πάντοτε ἄσβεστος ἡ ἐθνικὴ παράδοσις τοῦ λαοῦ μας καὶ διετηροῦντο ἀμείωτοι αἱ πνευματικαὶ ὑποθήκαι τῶν ἐνδόξων προγόνων μας.

Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ